

Dosarul nr. 2ra-2277/16

Instanța de fond: Judecătoria Buiucani mun. Chișinău – O. Parfeni

Instanța de apel: CA Chișinău – M. Ciugureanu, Gr. Dașchevici, A. Bostan

DECIZIE

12 octombrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței

Svetlana Filincova,

judcători

Galina Stratulat, Iurie Bejenaru,

Dumitru Mardari, Maria Ghervas,

examinînd recursul declarat de către avocatul Serghei Mocanu în interesele Lilie Petrușanco în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Lilia Petrușanco împotriva Întreprinderii de Stat „Administrația de Stat a Drumurilor” privind anularea acordului adițional la contractul individual de muncă și ordinului de concediere, restabilirea în funcția deținută, încasarea salariului pentru lipsa forțată de la serviciu și a prejudiciului moral,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 13 aprilie 2016,

C O N S T A T Ă :

La 01 aprilie 2015 Lilia Petrușanco s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva ÎS „Administrația de Stat a Drumurilor” privind anularea acordului adițional la contractul individual de muncă și ordinului de concediere, restabilirea în funcția deținută, încasarea salariului pentru lipsa forțată de la serviciu și a prejudiciului moral.

În motivarea cererii reclamanta a invocat că la 07 februarie 2007 conform contractului individual de muncă nr. 67, încheiat cu ÎS „Administrația de Stat a Drumurilor”, a fost angajată în funcția de specialist principal, serviciul siguranță rutieră pe un termen nedeterminat. La inițiativa și insistența administrației, la 05 ianuarie 2015 a fost încheiat un acord suplimentar, prin care s-a modificat termenul contractului de muncă din nelimitat în termen limitat 25 februarie 2015. Ulterior, prin ordinul nr. 21-p din 25 februarie 2015 a fost concediată din funcția de specialist principal, serviciul

siguranță rutieră, în legătură cu expirarea termenului contractului individual de muncă pe durată determinată.

Lilia Petrușanco a menționat că temei de concediere s-a indicat acordul suplimentar nr. 1 la contractul individual de muncă nr. 67 din 07 februarie 2007, potrivit căruia a expirat termenul contractului. Consideră că acordul menționat contravine legislației muncii și în esență este nul.

Respectiv ordinul nr. 21-p din 25 februarie 2015 este emis ilegal, iar prin concedierea ilegală i s-a cauzat un prejudiciu material prin pierderea salariului și prejudiciu moral în sumă de 20.000 lei care se exprimă prin suferințele psihice suportate.

Lilia Petrușanco a solicitat de a declara nul acordul suplimentar nr. 1 din 05 ianuarie 2015 la contractul individual de muncă nr. 67 din 07 februarie 2007, a anula ordinul nr. 21-p din 25 februarie 2015, prin care a fost concediată din funcția de specialist principal, serviciul siguranță rutieră, de a o restabili în funcția deținută, de a încasa din contul ÎS „Administrația de Stat a Drumurilor”, salariul pentru lipsa forțată de la serviciu de la data de 28 februarie 2015 și până la data restabilirii în funcție, prejudiciul moral în sumă de 20.000 lei și cheltuielile de judecată.

Prin hotărârea Judecătorei Buiucani mun. Chișinău din 28 mai 2015 s-a respins cererea de chemare în judecată înaintată de către Lilia Petrușanco. În motivarea soluției instanța a indicat că concedierea Lilliei Petrușanco din funcția de specialist principal, serviciul siguranță rutieră al ÎS „Administrația de Stat a Drumurilor” a avut loc în conformitate cu prevederile art. 54 și 55 lit. f) Codul Muncii. La data de 27 octombrie 2014 Lilia Petrușanco a obținut dreptul la pensie pentru limita de vârstă. Astfel, acordul suplimentar nr. 1 din 05 ianuarie 2015 la contractul individual de muncă nr. 67 din 07 februarie 2007, prin care pct. 1 din titlul I al contractului a fost modificat, stabilindu-se durata contractului până la 28 februarie 2015, este legal, acesta fiind semnat de către Lilia Petrușanco și executat de către aceasta până la data eliberării din funcție. Procedura de concediere a reclamantei ca urmare a expirării termenului contractului a avut loc în conformitate cu legislația muncii, art. 83 alin. (1) Codul Muncii (f.d. 66, 69 - 73).

La 28 mai 2015 Lilia Petrușanco a înaintat cerere de apel împotriva hotărârii Judecătorei Buiucani mun. Chișinău din 28 mai 2015, solicitând casarea acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie admisă integral (f.d. 68, 92 - 95).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 13 aprilie 2016 s-a respins apelul declarat de Lilia Petrușanco, s-a menținut hotărârea Judecătorei Buiucani mun. Chișinău din 28 mai 2015 (f.d. 114 - 119).

La 08 august 2016 avocatul Serghei Mocanu în interesele Lilliei Petrușanco a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 13 aprilie 2016 și hotărârii Judecătorei Buiucani mun. Chișinău din 28 mai 2015, solicitând casarea acestora, cu pronunțarea unei noi decizii prin care acțiunea să fie admisă integral (f.d. 123 - 126).

În motivarea cererii de recurs recurentul a invocat că instanțele de judecată au interpretat și aplicat greșit normele de drept material.

Conform prevederilor art. 434 alin. (1) CPC recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Materialele cauzei atestă că decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 13 aprilie 2016 și a fost expediată părților la data de 02 iunie 2016 (f.d. 121), nefiind confirmată dovada recepționării. Recurentul a depus recurs la 08 august 2016 și se consideră a fi depus în termen.

La 21 septembrie 2016 ÎS „Administrația de Stat a Drumurilor” a depus referință la cererea de recurs declarată de avocatul Serghei Mocanu în interesele Liliei Petrușanco, solicitând respingerea acesteia ca inadmisibilă.

Examinînd materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în cererea de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că recursul declarat urmează a fi admis din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) CPC instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărîrea primei instanțe, pronunțînd o nouă hotărîre.

Din materialele cauzei se constată că la 07 februarie 2007 conform contractului individual de muncă nr. 67, încheiat între Lilia Petrușanco și ÎS „Administrația de Stat a Drumurilor”, Lilia Petrușanco a fost angajată în funcția de specialist principal, serviciul siguranță rutieră pe un termen nedeterminat. La 05 ianuarie 2015 între angajator și angajat a fost încheiat un acord suplimentar privind modificarea termenul contractului individual de muncă nr. 67 din 07 februarie 2007, din termen nedeterminat în termen determinat cu durata pînă la 28 februarie 2015.

Ulterior, prin ordinul nr. 21-p din 25 februarie 2015 a fost concediată din funcția de specialist principal, serviciul siguranță rutieră, în legătură cu expirarea termenului contractului individual de muncă pe durată determinată. Ca temei de concediere s-a indicat acordul suplimentar nr. 1 la contractul individual de muncă nr. 67 din 07 februarie 2007.

Instanța de recurs constată că acordul de modificare a duratei contractului de muncă în speța respectivă este nul.

Conform art. 86 alin. (1), lit. z) Codul muncii concedierea – desfacerea din inițiativa angajatorului a contractului individual de muncă pe durată nedeterminată, precum și a celui pe durată determinată se admite pentru alte motive prevăzute de prezentul cod și alte acte legislative.

Temeiul emiterii ordinului de concediere nr. 215-p din 25 februarie 2015 în privința Liliei Petrușanco l-a constituit acordul suplimentar de modificare a pct. 1 titlul I la contractul individual de muncă nr. 67 din 07 februarie 2007, durata contractului determinată pînă la 28 februarie 2015 (f.d. 5).

Colegiul constată neîntemeiată concluzia instanțelor de judecată cu referire la faptul că acordul suplimentar nr.1 la contractul individual de muncă nr. 67 din 07 februarie 2007 raportat la prevederile art. 54 și 55 Codul Muncii, este legal și că angajatorul a avut temei legal să încheie acordul suplimentar, stabilind durata contractului pînă la 28 februarie 2015, mai ales că la data de 27 octombrie 2014 Lilia Petrușanco a obținut dreptul la pensie pentru limita de vîrstă.

Conform art. 55 alin. (1) lit. f) Codul Muncii, contractul individual de muncă poate fi încheiat pe durată determinată, conform art. 54 alin.(2), cu persoanele pensionate,

conform legislației în vigoare, pentru limită de vîrstă ori vechime în muncă (sau care au obținut dreptul la pensie pentru limită de vîrstă ori vechime în muncă) și nu sînt încadrate în cîmpul muncii – pe o perioadă de pînă la 2 ani, care, la expirare, poate fi prelungită de părți în condițiile art.54 alin.(2) și ale art.68 alin.(1) și alin.(2) lit.a).

Aici instanța de recurs reține că unul din principiile de bază ale reglementării raporturilor de muncă și a altor raporturi legate nemijlocit de acestea, principii ce reies din normele dreptului internațional și din cele ale Constituției RM, legislației muncii este libertatea muncii, incluzînd dreptul la muncă liber ales sau acceptat, dreptul dispunerii de capacitățile sale de muncă, dreptul alegerii profesiei și ocupației.

Reieșind din acest principiu nimeni, pe toată durata vieții sale, nu poate fi obligat să muncească sau să nu muncească într-un anumit loc de muncă sau într-o anumită profesie, oricare ar fi acestea.

De reținut că legislația muncii nu prevede un termen limitat de vîrstă, cu excepția unor categorii speciale de angajați, cărora li se permite să muncească în cadrul unei unități pînă la o anumită limită de vîrstă.

În speță, Lila Petrușanco, avînd încheiat cu ÎS „Administrația de Stat a Drumurilor” un contract individual de muncă cu termen nedeterminat, la 27 octombrie 2014 a împlinit vîrsta de 57 ani, care acordă femeilor dreptul la pensie pentru limita de vîrstă. Neavînd un statut special, ea beneficiază de dreptul de a munci în continuare și nu a renunțat la acest drept odată cu atingerea vîrstei de pensie.

Necătfînd la acest fapt, la 05 ianuarie 2015 administrația întreprinderii a încheiat un acord adițional la contractul individual de muncă, modificînd termenul contractului de muncă din termen nelimitat în contract cu termen limitat pînă la 28 februarie 2015. Potrivit art. 12 Codul Muncii, clauzele din contractele individuale de muncă, care înrăutățesc situația salariaților în comparație cu legislația muncii sînt nule și nu produc efecte juridice.

Astfel, clauza din acordul suplimentar înrăutățește situația salariatului, prin lipsirea lui de posibilitatea de a munci în profesia aleasă și la locul de muncă ales de ea.

Conform art. 84 alin. (4) și (5) Codul Muncii, în cazul în care o clauză a contractului individual de muncă este afectată de nulitate, deoarece stabilește pentru salariat drepturi sub limitele impuse de legislație, de convențiile colective sau de contractul colectiv de muncă, ea va fi înlocuită în mod automat de dispozițiile legale, convenționale sau contractuale minime aplicabile. Nulitatea contractului individual de muncă se constată prin hotărîre a instanței de judecată.

Astfel că, ÎS „Administrația de Stat a Drumurilor” nu a fost în drept de a modifica contractul individual de muncă nr 67 din 07 februarie 2007 prin acordul suplimentar nr. 1 din perioada nedeterminată pe o perioadă determinată de pînă la 28 februarie 2015.

Colegiul reiterează că legiuitorul a instituit drept regulă de bază anume termenul nedeterminat al contractului individual de muncă, or acesta este chemat să asigure un loc de muncă permanent și respectiv o sursă permanentă de venit legal persoanei. ***Iar în cazurile cînd persoanele au statut de pensionaer pentru limita de vîrstă ori vechime în muncă, legea permite această clauză, dar doar cu condiția că ea nu este angajată la unitate.***

Instanța de recurs menționează că prevederile art. 55 alin. (1) lit. f) Codul Muncii nu și-au găsit confirmare, or, prevederile acestui articol se referă la persoanele pensionate neîncadrate în câmpul muncii, pe când Lilia Petrușanco era angajată la ÎS „Administrația de Stat a Drumurilor” conform contractului individual de muncă nr. 67 din 07 februarie 2007 pe o perioadă nedeterminată.

Respectiv, termenul determinat pentru aceste categorii, se instituie la încheierea contractului individual de muncă, iar în cazul în care acest termen se instituie prin modificarea contractului aflat în derulare, acordul de modificare și/sau ordinul prin care se instituie clauza termenului determinat urmează a fi recunoscut nul ca act ce contravine normei imperative al legii, indiferent de data când a fost semnat sau emis actul, cu efectele juridice corespunzătoare – anularea acelor efecte negative ce pot surveni ori au survenit deja pentru salariați în urma aplicării clauzei termenului contractului individual de muncă.

Prin urmare acordul suplimentar nr. 1 din 05 ianuarie 2015 urmează să fie recunoscut nul din oficiu de instanța de recurs. Nulitatea acordului suplimentar duce la ilegalitate ordinului de concediere, care urmează să fie anulat cu restabilirea în funcția deținută, din data concedierii.

Potrivit art. 89 alin. (1) Codul Muncii salariatul transferat nelegitim la o altă muncă sau eliberat nelegitim din serviciu poate fi restabilit la locul de muncă prin negocieri directe cu angajatorul, iar în caz de litigiu - prin hotărâre a instanței de judecată.

Conform art. 330 alin. (1), lit. d), e) Codul muncii angajatorul este obligat să compenseze persoanei salariul pe care aceasta nu l-a primit în toate cazurile privării ilegale de posibilitatea de a munci, iar art. 90, alin.(2) Codul muncii prevede că repararea de către angajator a prejudiciului cauzat salariatului constă în plata obligatorie a unei despăgubiri pentru întreaga perioadă de absență forțată de la muncă într-o mărime nu mai mică decât salariul mediu al salariatului pentru această perioadă.

Din certificatul privind salariul mediu nr. 03-07/792 din 11 mai 2015, eliberat de către ÎS „Administrația de Stat a Drumurilor”, salariul mediu lunar calculat, conform Hotărârii Guvernului nr. 426 din 26 aprilie 2004, reieșind din perioada de trei luni (noiembrie 2014 - ianuarie 2015) a constituit 6.300 lei (f.d. 39).

Pornind de la faptul concedierii ilegale a Lilei Petrușanco instanța de recurs consideră oportun de a încasa de la ÎS „Administrația de Stat a Drumurilor” despăgubirea pentru perioada de absență forțată de la lucru 28 februarie 2015 – 12 octombrie 2016, data adoptării deciziei, în mărime de 122.100 lei, cu reținerea din această sumă a plăților obligatorii la bugetul de stat și bugetul asigurărilor sociale.

Referitor la pretenția Lilei Petrușanco de a încasa prejudiciul moral în sumă de 20.000 lei, instanța de recurs reține următoarele.

Conform art. 90 alin. (3) Codul Muncii, mărimea reparării prejudiciului moral se determină de către instanța de judecată, ținându-se cont de aprecierea dată acțiunilor angajatorului, dar nu poate fi mai mică decât un salariu mediu lunar al salariatului.

Art. 329 Codul Muncii angajatorul este obligat să repare integral prejudiciul material și cel moral cauzat salariatului în legătură cu îndeplinirea de către acesta a obligațiilor de muncă, în cazul discriminării salariatului la locul de muncă sau ca rezultat al privării ilegale de posibilitatea de a munci, dacă prezentul cod sau alte acte

normative nu prevăd altfel. Prejudiciul moral se repară în formă bănească sau într-o altă formă materială determinată de părți. Litigiile și conflictele apărute în legătură cu repararea prejudiciului moral se soluționează de instanța de judecată, indiferent de mărimea prejudiciului material ce urmează a fi reparat.

Potrivit art. 330 alin.1 (1) lit. b) Codul Muncii, angajatorul este obligat să compenseze persoanei salariul pe care aceasta nu l-a primit, în toate cazurile privării ilegale de posibilitatea de a munci. Această obligație survine, în particular, în caz de eliberare ilegală din serviciu.

Astfel, instanța de recurs, reieșind din circumstanțele cauzei și suferințele morale ale reclamantei în legătură cu pierderea serviciului, consideră echitabil acordarea unei compensații în scopul reparării prejudiciului moral în mărime de 7.000 lei.

Conform art. 94 alin. (1) CPC cheltuielile aferente judecării pricinii, suportate de instanța judecătorească, precum și taxa de stat, de a căror plată reclamantul a fost scutit, se încasează la buget de la pîrît proporțional părții admise din acțiune dacă pîrîtul nu este scutit de plata cheltuielilor de judecată.

În speță, instanța de recurs consideră necesar a încasa de la ÎS „Administrația de Stat a Drumurilor” taxa de stat în limitele pretențiilor admise și anume în sumă de 3.763 lei.

Recurentul a solicitat și încasarea cheltuielilor judiciare, dar în lipsa cărorva probe privind suportarea acestor cheltuieli, pretențiile urmează a fi respinse.

Din considerentele menționate și avînd în vedere faptul, că circumstanțele pricinii au fost constatate de prima instanță și de instanța de apel, însă normele de drept material au fost aplicate eronat și nu este necesară verificarea suplimentară de dovezi, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit ajunge la concluzia de a admite recursul, a casa decizia instanței de apel și hotărîrea primei instanțe și a adopta o nouă hotărîre de admitere a acțiunii.

În temeiul celor expuse, în baza art. 445 alin. (1) lit. b) CPC Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

DECIDE:

Se admite recursul declarat de avocatul Serghei Mocanu în interesele Liliei Petrușanco.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 13 aprilie 2016 și hotărîrea Judecătorei Centru mun. Chișinău din 28 mai 2015, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Lilia Petrușanco împotriva Întreprinderii de Stat „Administrația de Stat a Drumurilor” privind anularea acordului adițional la contractul individual de muncă și ordinului de concediere, restabilirea în funcția deținută, încasarea salariului pentru lipsa forțată de la serviciu și a prejudiciului moral, cu pronunțarea unei noi hotărîri.

Se admite parțial cererea de chemare în judecată depusă de către Lilia Petrușanco.

Se declară nul acordul suplimentar nr. 1 din 05 ianuarie 2015 privind modificarea pct. 1 titlul I la contractul individual de muncă nr. 67 din 07 februarie 2007.

Se anulează ordinul Întreprinderii de Stat „Administrația de Stat a Drumurilor” nr. 21-p din 25 februarie 2015 privind concedierea Lilies Petrușanco conform art. 82, alin. (1), lit. f) Codul muncii.

Se restabilește Lilia Petrușanco în funcția de specialist principal al Serviciului siguranță rutieră din cadrul Întreprinderii de Stat „Administrația de Stat a Drumurilor”, începând cu 28 februarie 2015.

Se încasează de la Întreprinderea de Stat „Administrația de Stat a Drumurilor” în beneficiul Lilies Petrușanco despăgubirea pentru perioada de absență forțată de la muncă de la 28 februarie 2015 până la 12 octombrie 2016 în mărime de 122.100 lei (o sută douăzeci și două mii o sută lei) cu reținerea din această sumă a plăților obligatorii la bugetul de stat și bugetul asigurărilor sociale.

Se încasează de la Întreprinderea de Stat „Administrația de Stat a Drumurilor” în beneficiul Lilies Petrușanco prejudiciul moral în sumă de 7.000 lei (șapte mii lei).

Se încasează de la Întreprinderea de Stat „Administrația de Stat a Drumurilor” în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 3.763 lei (trei mii șapte sute șazeci și trei lei).

În rest acțiunea se respinge.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței

Svetlana Filincova

judecători

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari

Maria Ghervas